P9_TA(2020)0036

Republika Gvineja, zlasti nasilje nad protestniki

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. februarja 2020 o Republiki Gvineji, zlasti nasilju nad protestniki (2020/2551(RSP))

(2021/C 294/07)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Republiki Gvineji,

— ob upoštevanju skupne izjave Organizacije združenih narodov, Evropske unije ter veleposlaništev ZDA in Francije v Republiki Gvineji z dne 5. novembra 2019,

— ob upoštevanju sporočila komisije Gospodarske skupnosti zahodnoafriških držav (ECOWAS) z dne 4. novembra 2019 po izgredih v Conakryju,

— ob upoštevanju sporočila za javnost Afriške komisije za človekove pravice in pravice ljudstev o zatrtju demonstracij v Republiki Gvineji z dne 9. novembra 2019,

— ob upoštevanju petintridesetega zasedanja delovne skupine za splošni redni pregled pri Svetu OZN za človekove pravice, ki je potekalo od 20. do 31. januarja 2020,

— ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1966,

— ob upoštevanju Sporazuma o partnerstvu med članicami skupine afriških, karibskih in pacifiških držav na eni strani ter Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na drugi (Sporazum iz Cotonouja),

— ob upoštevanju Afriške listine o človekovih pravicah in pravicah ljudstev, ki je bila sprejeta 27. junija 1981 in je začela veljati 21. oktobra 1986,

— ob upoštevanju ustave Republike Gvineje, ki jo je Nacionalni prehodni svet potrdil 19. aprila 2010, sprejeta pa je bila 7. maja 2010,

— ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic,

— ob upoštevanju nacionalnega okvirnega programa 11. Evropskega razvojnega sklada za obdobje 2015–2020, v okviru katerega so bila Republiki Gvineji dodeljena sredstva,

— ob upoštevanju členov 144(5) in 132(4) Poslovnika,

A. ker je predsednik Alpha Condé na oblasti v Republiki Gvineji že od izvolitve leta 2010 in ponovne izvolitve leta 2015; ker v tej državi od sredine oktobra 2019 potekajo obsežne demonstracije, zlasti Nacionalne fronte za obrambo ustave (FNDC), kot protest zaradi strahu opozicije, da si bo predsednik Condé prizadeval razširiti svoja ustavna pooblastila; ker ustava Republike Gvineje predsedniško službo omejuje na dva mandata; ker se bo drugi mandat predsednika Condéja iztekel konec leta 2020;

B. ker je bila njegova izvolitev za predsednika leta 2010 prvi korak na poti k demokratičnim reformam in preglednosti po več letih vojaške vladavine; ker je predsednik Condé obtožen korupcije in omejevanja politične svobode; ker je ustavna reforma, katere edini namen je podaljšati predsedniški mandat, da bi lahko Alpha Condé ostal na oblasti, sprožila nasilje;

C. ker si je predsednik Condé nedavno prizadeval tudi spodkopati institucionalne ovire za svojo reformo, tako da je vplival na ustavno sodišče Republike Gvineje in na volilno komisijo; ker je bil marca 2018 odstavljen predsednik ustavnega sodišča Kéléfa Sall; ker je pravosodni minister Cheick Sako odstopil zaradi nasprotovanja ustavnim spremembam, ki bi omogočile tretji predsedniški mandat;

četrtek, 13. februar 2020

D. ker vladajoča stranka Zbor gvinejskega ljudstva nima dvotretjinske večine v parlamentu, potrebne za spremembo ustave; ker bi referendum o ustavnih spremembah zaobšel parlament Republike Gvineje;

E. ker je predsednik Condé 19. decembra 2019 napovedal referendum o ustavni reformi, ki naj bi potekal 1. marca 2020; ker so bile zakonodajne volitve, sprva načrtovane za 16. februarja 2020, preložene in bodo potekale na isti dan kot referendum; ker predlagana nova ustava vključuje podaljšanje predsedniške službe s petih na šest let z omejitvijo dveh mandatov; ker se pričakuje, da bo predsednik Condé te ustavne spremembe uporabil, da bi dobil tretji predsedniški mandat;

F. ker je FNDC, zavezništvo opozicijskih strank, organizacij civilne družbe in sindikatov, organizirala proteste in načrtuje stavke, s katerimi nasprotuje ustavnim spremembam; ker je bilo od 12. oktobra do 28. novembra 2019 vsaj sedem članov FNDC aretiranih in jim je bilo sojeno z utemeljitvijo, da so njihovi pozivi k protestom proti osnutku nove ustave pomenili dejanja, ki bi lahko kršila javni red in ogrozila javno varnost, vendar so bili zaradi mednarodnih pritiskov oproščeni;

G. ker so razmere v državi zelo napete, večje so politične napetosti, poleg tega pa prihaja do izbruhov nasilnih protestov; ker se je vlada na te izbruhe odzvala s trdo roko, policija pa s prekomerno, neustrezno in nezakonito uporabo sile proti protestnikom, pri čemer organizacije za človekove pravice poročajo o barikadah, streljanju in uporabi solzivca, zlasti v prestolnici Conakryju in severni opozicijski utrdbi Mamouju; ker je policija v Wanindari domnevno uporabila žensko kot človeški ščit, da bi se zaščitila pred kamenjem, ki so ga metali protestniki;

H. ker je podpredsednik glavne opozicijske stranke Zveza demokratičnih sil Republike Gvineje Fodé Oussou Fofana predsednika obtožil „ustavnega državnega udara“ in „prevare“; ker so se opozicijske stranke zavezale, da bodo protestno bojkotirale zakonodajne volitve;

I. ker sta tako ECOWAS kot Afriška komisija za človekove pravice in pravice ljudstev pozvali k spoštovanju temeljnih pravic demonstrantov in temu, da morajo varnostne sile izboljšati svoje obvladovanje demonstracij;

J. ker je Komisija OZN za človekove pravice ugotovila, da varnostne sile, ki so se odzvale na proteste, ki so se začeli v Conakryju 14. in 15. oktobra 2019, niso upoštevale mednarodnih norm in standardov glede uporabe sile; ker so pogreb demonstrantov, ubitih med temi protesti, skazili nadaljnje nasilje in smrti;

K. ker je Republika Gvineja na svetovni lestvici svobode tiska za leto 2019 med 180 državami na 101. mestu; ker je od leta 2015 vsaj 20 novinarjev prejelo sodni poziv, so bili pridržani ali jim je grozil pregon; ker so bili od začetka demonstracij oktobra 2019 aretirani novinarji, zagovorniki človekovih pravic in aktivisti civilne družbe, med katerimi je bil Abdourahmane Sanoh (koordinator FNDC), ki je bil kasneje izpuščen, medtem ko so drugi še vedno pridržani in podvrženi nasilju; ker je bilo med protesti ubitih vsaj 28 civilistov in en orožnik; ker organizacije za človekove pravice ocenjujejo, da je bilo od leta 2015 ubitih vsaj 70 protestnikov in naključnih mimoidočih, tudi študent Amadou Boukariou Baldé, ki so ga policisti med protesti na Univerzi v Labéju maja 2019 pretepli do smrti;

L. ker so številne nevladne organizacije obsodile razmere v zaporih v Republiki Gvineji, zlasti „hude pomanjkljivosti v smislu prenatrpanosti, prehrane in pomanjkanja usposabljanja za večino paznikov v zaporih“ (kot izhaja iz poročila organizacije Human Rights Watch); ker so te razmere zaskrbljujoče po vsej državi, še posebej resne pa so v osrednjem zaporu v Conakryju;

M. ker je Republika Gvineja ena najrevnejših držav v Afriki, ki še vedno trpi zaradi dolgoletnega ekonomskega napačnega upravljanja in korupcije, čeprav ima največje svetovne zaloge boksita v rudnikih okoli mesta Boke; ker dve tretjini od 12,5 milijona prebivalcev živita v revščini, kriza zaradi virusa ebola med letoma 2013 in 2016 pa je znatno oslabila gospodarstvo države; ker na mlade do 25. leta starosti, ki predstavljajo več kot 60 % prebivalstva, še zlasti vpliva brezposelnost;

N. ker je v sedanjem kontekstu protestov proti reformi ustave, ki je zaostrila konflikt med vladnimi in opozicijskimi strankami, OGDH (Organizacija Republike Gvineje za človekove in državljanske pravice) obsodila ponavljajoče se kršitve človekovih pravic v tej državi; ker so te kršitve vodile k uničenju javnih stavb in infrastrukture, poskusom povzročitve etničnega razkola ter prisilnim deložacijam iz zasebnih domov; ker je vlada Republike Gvineje med februarjem in majem 2019 prisilno deložirala več kot 20 000 ljudi iz sosesk v Conakryju, da bi zagotovila zemljišča za vladna ministrstva, tuja veleposlaništva, podjetja in druge javne gradbene projekte;

O. ker je Evropska unija med letoma 2014 in 2020 Republiki Gvineji zagotavljala podporo prek nacionalnega okvirnega programa 11. Evropskega razvojnega sklada, ki je znašala 244 000 000 EUR in je bila osredotočena na institucionalno reformo ter posodobitev uprave, urbane sanitarne storitve, zdravstvo, cestni promet in podporo nacionalnemu odredbodajalcu;

1. obžaluje nadaljevanje nasilja v Republiki Gvineji; odločno obsoja kršitve svobode zbiranja in govora ter nasilna dejanja, poboje in druge kršitve človekovih pravic; poziva vladne sile, naj se takoj vzdržijo nasilja in dopustijo, da legitimni in miroljubni protesti potekajo brez ustrahovanja;

2. poziva vlado Republike Gvineje, naj nemudoma sproži transparentno, nepristransko in neodvisno preiskavo smrti in telesnih poškodb protestnikov, trditev o pretirani uporabi sile in drugih kršitev človekovih pravic s strani organov pregona ter poskrbi, da odgovorni za te kršitve, vključno s pripadniki policije in varnostnih sil, ne bodo ostali nekaznovani; gvinejsko vlado opominja, da bi moral biti boj proti korupciji in nekaznovanosti ena od njenih prednostnih nalog;

3. globoko obžaluje vse načrte za spremembo tistega dela gvinejske ustave, ki predvideva omejitev predsedniškega mandata; znova odločno poudarja, da je za delujočo demokracijo nujno spoštovanje pravne države in ustavnih določb, tudi tistih o omejitvi predsedniškega mandata; poziva predsednika Republike Gvineje, naj spoštuje gvinejsko ustavo, zlasti 27. člen;

4. zahteva spoštovanje pravice do protestov ter svobode zbiranja, združevanja in izražanja, kar zagotavljajo mednarodni standardi ter sporazumi in konvencije OZN, ki jih je ratificirala Republika Gvineja; poziva vlado Republike Gvineje, naj sprejme nujne ukrepe, da bi zagotovila spoštovanje pravice do svobodnih in mirnih protestov, ustvarila varno okolje brez nadlegovanja, nasilja in ustrahovanja, pa tudi olajšala dialog z opozicijo;

5. poziva vse udeležene strani, naj preprečijo zaostrovanje napetosti in nasilja; poziva vlado Republike Gvineje, opozicijske skupine in civilno družbo, naj ukrepajo zadržano in odgovorno ter začnejo konstruktiven dialog, da bi našle trajno, sporazumno in mirno rešitev; poziva EU, naj si še naprej prizadeva za večjo vlogo civilne družbe in spodbuja nedržavne akterje, da bodo bolj dejavni;

6. poziva vlado Republike Gvineje, naj pravočasno organizira pregledne, verodostojne in svobodne parlamentarne in predsedniške volitve, na katerih bodo lahko opozicijske stranke sodelovale neovirano, kar vključuje tudi registracijo, kampanje, stike z mediji in svobodo zbiranja;

7. znova opozarja na pomen avtonomne državne volilne komisije, ki deluje neodvisno od vlade in političnih strank; poziva vlado Republike Gvineje in predsednika Condéja, naj poskrbita, da bo gvinejska neodvisna državna volilna komisija (CENI) lahko delovala povsem pregledno in da ne bo izpostavljena nadzoru, ustrahovanju in prisili politikov in strank, ki so trenutno na oblasti;

8. poziva oblasti Republike Gvineje, naj spoštujejo vse domače in mednarodne obveznosti glede državljanskih in političnih pravic, vključno s svobodo govora, zbiranja in združevanja, prepovedjo mučenja, krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja ter samovoljnega pridržanja in pravico do poštenega sojenja; poudarja, da mora biti spoštovanje človekovih pravic v središču vseh političnih rešitev za trenutno krizo;

9. poziva oblasti Republike Gvineje, naj v skladu z mednarodnimi standardi sprožijo preiskavo zoper pripadnike varnostnih sil in jih sodno preganjajo, če obstajajo dokazi, da so kazensko odgovorni za pretekle in sedanje zlorabe;

10. opominja, da je živahna civilna družba, ki deluje brez strahu, ustrahovanja in nasilja, nujen pogoj za utrditev demokracije; poziva vlado in varnostne sile, naj prispevajo k ozračju, v katerem predstavniki nevladnih organizacij in civilne družbe ne bodo ogroženi, vključno z revizijo zakonodaje o uporabi sile na javnih shodih;

11. poudarja, kako pomembno je zagotoviti in spodbujati pluralistične, neodvisne in svobodne medije, ki služijo demokraciji; poziva oblasti Republike Gvineje, naj nemudoma opustijo nadlegovanje in ustrahovanje novinarjev, med drugim samovoljne začasne odvzeme dovoljenj medijskim hišam, spoštujejo osebne pravice novinarjev in zagovornikov človekovih pravic, ki delujejo v državi, ter zagotovijo njihovo varnost, da bodo lahko spremljali politične razmere in stanje človekovih pravic v državi ter poročali o njih;

12. odločno obsoja aretacijo Abdourahmana Sanoha ter drugih voditeljev opozicije in civilne družbe; poziva k takojšnji izpustitvi političnih zapornikov in preiskavi številnih pritožb zaradi slabega ravnanja z zaporniki;

13. poziva oblasti Republike Gvineje, naj ustavijo deložacijo prebivalcev z njihovih zemljišč in iz nepremičnin, dokler ne bodo sposobne zagotoviti spoštovanja pravic stanovalcev, vključno z ustreznim predhodnim obvestilom, ter pred deložacijo ponuditi odškodnine in nadomestnega prebivališča; poudarja, da je treba vsem prisilno izseljenim posameznikom, ki odškodnine še niso prejeli, slednjo izplačati;

14. znova opozarja, kako pomembno je, da Republika Gvineja sodeluje z regionalnimi partnerji in skupaj z njimi prispeva k demokraciji, razvoju in varnosti; poziva gvinejske oblasti, naj tesno sodelujejo z regionalnimi organizacijami, med drugim s skupnostjo ECOWAS, da bi povrnile temeljne svoboščine, podrobno preiskale kršitve človekovih pravic, zagrešene med demonstracijami, in omogočile mirno demokratično tranzicijo; znova opozarja, da bo mogoče rešitev za sedanjo krizo poiskati samo v odprtem in dostopnem notranjem dialogu med vlado in vsemi opozicijskimi skupinami; opozarja tudi, da lahko skupnost ECOWAS in sosednje države odigrajo odločilno vlogo pri spodbujanju notranjega gvinejskega dialoga in njegovem nadaljevanju; poziva gvinejsko vlado in skupnost ECOWAS, naj tesno sodelujeta in poskrbita, da bodo volitve leta 2020 mirne in reprezentativne; poziva Komisijo in države članice, naj spremljajo izpolnjevanje priporočil iz splošnega rednega pregleda Republike Gvineje iz januarja 2020, zlasti v zvezi s pravico do življenja, telesno nedotakljivostjo, svobodo izražanja in svobodo mirnega zbiranja, pa tudi uporabo sile in nekaznovanostjo; poziva gvinejske oblasti, naj tvorno sodelujejo pri prihodnjem splošnem rednem pregledu Sveta OZN za človekove pravice in med drugim OZN dovolijo nemotene obiske na terenu ter uresničijo vsa priporočila, ki jih bo dala delovna skupina;

15. poziva Evropsko unijo, naj pozorno spremlja razmere v Republiki Gvineji in od gvinejske vlade zahteva odgovornost za morebitno neizpolnjevanje obveznosti iz mednarodnega prava in sporazumov na področju človekovih pravic, zlasti v povezavi s členi 8, 9 in 96 Sporazuma iz Cotonouja;

16. poziva podpredsednika Evropske komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD), naj nadaljujeta politični dialog, tudi dialog v skladu s členom 8 Sporazuma iz Cotonouja, da bi se hitro umirile napetosti v državi in da bi ponudila pomoč v pripravah na mirne volitve, vključno z mediacijo in ukrepi za preprečevanje pred- in povolilnega nasilja, če bi Republika Gvineja za to pomoč zaprosila; poziva ju še, naj sodelujeta z gvinejskimi oblastmi, skupnostjo ECOWAS, uradom OZN za človekove pravice v Republiki Gvineji, Afriško komisijo za človekove pravice in pravice ljudstev ter posebnim predstavnikom generalnega sekretarja za Zahodno Afriko in Sahel, da bi oblikovali skupno strategijo in rešili sedanjo politično krizo;

17. pozdravlja, da je 11. Evropski razvojni sklad osredotočen na podporo pravni državi v Republiki Gvineji; poziva Komisijo in ESZD, naj ohranita podporo za civilno družbo in neodvisne državne institucije;

18. poziva delegacijo Evropske unije v Republiki Gvineji, naj redno spremlja položaj neodvisne civilne družbe in sojenje političnim zapornikom ter skuša v dialogu z gvinejskimi oblastmi še izboljšati stanje človekovih pravic v tej državi; poziva Komisijo, naj pozorno spremlja razmere v Republiki Gvineji in o njih redno poroča Parlamentu;

19. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, predsedniku in parlamentu Republike Gvineje, institucijam skupnosti ECOWAS, skupni parlamentarni skupščini AKP-EU ter Afriški uniji in njenim institucijam.